

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นโลกที่ไร้พรมแดน มีการสื่อสารความรู้ ข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัด การแข่งขันกันพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมทั้งการแข่งขันทางการค้า มีค่านิยมทางวัตถุสูงมาก เกิดการเอาใจเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นำส่งผลทำให้สังคมไทยมีปัญหาสลับซับซ้อนมากขึ้น และเมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงตั้งแต่ พ.ศ. 2539 เป็นต้นมาทำให้เกิดปัญหาเพิ่มพูนหลายด้าน ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม อันส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันกันในทุกวงการ เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น ปัญหาการแพร่ขยายของโรคเอดส์ และการติดยาเสพติดอย่างรุนแรงในสังคมเกิดขึ้นกับเยาวชนของชาติเพิ่มขึ้น โดยลำดับ (กรมวิชาการ . 2544 : 1)

การเกิดภาวะวิกฤตดังกล่าวทำให้หลายฝ่ายมีความเห็นว่าสังคมปัจจุบันเกิดการย่อหย่อนในการอบรมบ่มนิสัยให้เยาวชนของชาติมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง และต่อส่วนรวม มีคุณธรรมจริยธรรมที่ต่ำลง มีความซื่อสัตย์สุจริตมีระเบียบวินัย ขยัน อดทน ประหยัด อดออม เจริญวัตถุ มุ่งพัฒนาคนให้มีชีวิตที่พอเพียง โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้คนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2544 :1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 มุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ภายใต้นโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายรัฐบาลปัจจุบัน ด้านการพัฒนาสังคม ข้อ 3 เร่งปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำ วิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้อง เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี นักธุรกิจและตลอดจน ประชาชนทุกคน ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนิน ชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการ รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 กำหนดไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิ เสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่ เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ผู้พิการและทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตาม วรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการ ศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 50 บุคคล ย่อมมีเสรีภาพทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัย ตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เพ่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน

จากสาระรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวรัฐยังจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ไว้ใน มาตรา 6 ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและในเป้าหมาย กระบวนการเรียนรู้ ในมาตรา 7 ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภาคภูมิใจในความ เป็นไทยรู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษา จำเป็นต้องจัดการศึกษา โดยเน้นความสำคัญทั้งความรู้คู่คุณธรรม จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยโรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคมเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และการเปลี่ยนแปลงของสังคม มาโดยตลอด แต่ในสภาพปัจจุบันทางโรงเรียนยังมีปัญหาเกี่ยวกับด้านพฤติกรรมและคุณลักษณะ ของนักเรียน ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างมาก ผู้วิจัยได้ศึกษา นักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองพฤติกรรมวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 53 คนพบว่า มีนักเรียนที่มีปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 37.73 จำแนกเป็นรายชั้นพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 16 คน พบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 21 คน พบพฤติกรรมที่เป็นปัญหา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.04 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 16 คน พบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 ในการศึกษา นักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองพฤติกรรมของนักเรียน ได้กำหนดพฤติกรรมวินัยด้านความ รับผิดชอบ คือ หนึ่งความรับผิดชอบต่อตนเองได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และด้าน การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย สองความรับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม ได้แก่ ด้านการรักษา ความสะอาดห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียนในเขตรับผิดชอบ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของทาง โรงเรียน ซึ่งมีนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ส่วนหนึ่งแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน มา โรงเรียนไม่ทันเวลาตามที่โรงเรียนกำหนด เข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา ขาดระเบียบวินัยและความ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนขาดความรับผิดชอบและ เอาใจใส่ในการดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน และบริเวณ โรงเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ สภาพ ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพโดยรวมของโรงเรียน ซึ่งไม่สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตาม เป้าหมายของหลักสูตรตามที่โรงเรียนกำหนด และเป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา สมควรได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ โดยเร็ว (คำสั่ง: โรงเรียน ที่ 5/2550)

ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่หัวหน้างานบริหารทั่วไปของโรงเรียน เห็นว่าการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้เกิด

ขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน เห็นได้จากผลการวิเคราะห์หน่วยงาน และรายงานการประเมินตนเอง เพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ พบว่า มาตรฐาน ด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบ และหลักเบื้องต้นของแต่ละศาสนา การประเมินคุณภาพภายนอก ผลการประเมินยังไม่เป็นที่น่าพอใจ นักเรียนส่วนมากโดยเฉพาะนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีพฤติกรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านความรับผิดชอบยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และคุณภาพตามที่ต้องการสมควรได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของการจัดการศึกษาที่อยากให้เกิดขึ้นกับเยาวชนคนไทยตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ด้านการศึกษา และหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดเอานักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้น ของโรงเรียน บ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปีการศึกษา 2550 เนื่องจากนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบค่อนข้างมาก

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารทั่วไป รับผิดชอบงานกิจการของโรงเรียนมีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน จึงสนใจวิจัยปฏิบัติการ โดยใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สามารถพัฒนาตนเองและสังคม มีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม ใช้ศักยภาพของตนแก้ปัญหา พัฒนาสังคมและประเทศชาติสืบไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัญหาด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับใด
2. จะมีวิธีการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของปัญหาด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participant) มีจำนวน 7 คนประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย เป็นหัวหน้างานบริหารทั่วไป

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย เป็นข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และสอนระดับช่วงชั้นที่ 3 มีความยินดีและสมัครใจเข้าร่วมวิจัย จำนวน 6 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 20 คน

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 53 คน ประกอบด้วย

1.3.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

1.3.2 กลุ่มผู้วิจัย จำนวน 6 คน

1.3.3 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน

1.3.4 ครูในโรงเรียนนอกเหนือจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 2 คน

1.3.5 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 20 คน

1.3.6 ผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 4 คน

ให้ข้อมูลจากแบบบันทึกหัวข้อประชุม แบบประเมิน แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกนักเรียนตัวอย่าง ทั้ง 6 กิจกรรม

2. กรอบการวิจัย จากการศึกษาสภาพจริง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

2.1 ใช้การเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ ตามกรอบการวิจัย ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 2 ด้าน (กรมวิชาการ . 2544 : 21) คือ

2.1.1 ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย

1) การแต่งกาย

2) การตรงต่อเวลา

3) การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

2.1.2 ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วย

1) การรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน

2) การเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน

2.2 กิจกรรมที่ใช้ในการเสริมสร้างวินัยคือ

2.2.1 การสร้างความตระหนัก (กรมวิชาการ . 2544 : 191-193)

1) กิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร

2.2.2 การพัฒนา (กรมวิชาการ. 2544 : 1-2)

1) กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน

2) กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง

3) กิจกรรมคลินิกนักเรียน

4) กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน

5) กิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน

3. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของเคมมิสและแม็กแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart. 1988 : 11-15) เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยดำเนินการดังนี้ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) (PAOR) (ประวิต เอราวรรณ์ . 2545 : 15)

4. ระยะเวลาในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

ระหว่าง วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ถึง วันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2551
ดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาปัญหา

4.1.1 ศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล

4.1.2 ศึกษาสภาพปัญหา

4.1.3 ประเมินวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวมก่อนการพัฒนา

4.1.4 เลือกรูปแบบปัญหา

4.1.5 กำหนดแนวทางในการดำเนินการแก้ปัญหา โดยยึดกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน

กิจกรรมการอบรมพุทธบุตร (กรมวิชาการ. 2544 : 191-193) กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคลินิกนักเรียน กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน ในการแก้ปัญหา (กรมวิชาการ . 2544 : 1 – 2)

4.1.6 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

4.1.7 กำหนดระยะเวลา ระหว่าง วันที่ 1เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ถึง วันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550 โดยดำเนินการดังนี้คือ

1) ศึกษาสภาพปัญหาระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550

2) ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ระหว่าง วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2551

4.1.8 จัดทำแผนปฏิบัติการ ปฏิทินการปฏิบัติงาน

4.2 ดำเนินการวิจัยตามแผนปฏิบัติการ ระหว่าง วันที่ 1 เดือน มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2551

4.2.1 สร้างความตระหนัก โดยใช้ กิจกรรมอบรมพหุทศบุตร

4.2.2 การพัฒนาโดยใช้ กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคลินิกนักเรียน กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน

4.2.3 กำกับ ติดตามและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ผู้เรียนโดยใช้ กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคลินิกนักเรียน และ กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน เพื่อเสริมสร้างวินัยให้เกิดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียน 2 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อส่วนรวม

2. กิจกรรมอบรมพหุทศบุตร หมายถึง กิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้าง วินัยด้านความรับผิดชอบให้กับนักเรียน โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยนำนักเรียนไปเข้ารับการอบรมปฏิบัติธรรมที่วัดโกล์บ้านเพื่อให้ความรู้เรื่องหลักธรรมของ พระพุทธศาสนาเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความตระหนักในเรื่องวินัยด้านความรับผิดชอบ และ คุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดกับนักเรียน

3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออก 3 ด้าน

3.1 การแต่งกาย หมายถึง การสวมใส่เครื่องแบบของ นักเรียน โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งกำหนดไว้ใน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติของนักเรียน โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

3.2 การตรงต่อเวลา หมายถึง การมาและกลับจากโรงเรียน การเข้าห้องเรียน ของนักเรียน ตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

3.3 การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน ตามข้อตกลงของครูกลุ่มผู้วิจัยมอบหมายให้ทำ เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม การให้ทำ การบ้าน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม

อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียน 2 ด้าน

4.1 การรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ตามคำสั่งเวรรักษาความสะอาดประจำห้องเรียนและบริเวณเขตความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นต่าง ๆ

4.2 การเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญที่ทางโรงเรียนจัดให้มีขึ้นเพื่อสนับสนุนงานวิชาการ และพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมวันไหว้ครู วันสุนทรภู่ กิจกรรมวันภาษาไทย วันวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

5. กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน หมายถึง กิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยเชิญผู้ปกครอง ผู้นำหมู่บ้าน และนักเรียน มาประชุมร่วมกัน ได้รับทราบปัญหา สร้างความเข้าใจ เพื่อหาแนวทางแก้ไขและข้อตกลงในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

6. กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง หมายถึง กิจกรรมที่ให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เสนอชื่อนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีพฤติกรรมวินัยด้านความรับผิดชอบทั้ง 2 ด้านที่ประพฤติปฏิบัติตน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนคนอื่น ๆ โดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเวลาหนึ่งเดือน นักเรียนคนใดได้รับการเสนอมากที่สุดจะได้รับเกียรติบัตรและรางวัลในวันสิ้นเดือนคอนเซ็ปต์หน้าเสาธงหลังเคารพธงชาติ

7. กิจกรรมคลินิกนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นมาเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจัดกลุ่มหมุนเวียนให้บริการเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนและช่วยแก้ปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลจากพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ 2 ด้าน ที่เป็นปัญหาในช่วง 1 ชั่วโมงการแนะแนว ให้ความใกล้ชิด ความอบอุ่น ความมั่นใจ ให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักตนเองเป็นอย่างดี รู้ถึงความสามารถและขอบเขตแห่งความสามารถของตน สามารถตัดสินใจและเลือกได้อย่างฉลาด สามารถปฏิบัติตนด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมหรือสังคม สำเร็จตามเป้าหมาย ขอมรับผลการกระทำของตน ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย พยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน หมายถึง กิจกรรมที่กลุ่มผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเดินทางไปเยี่ยมบ้านนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อรับทราบความเป็นอยู่ของนักเรียน โดยพบปะสนทนากับผู้ปกครอง สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน สอบถามปัญหา ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อร่วมกันช่วยแก้ปัญหาของนักเรียน

9. กิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน หมายถึง กิจกรรมที่กลุ่มผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลนักเรียนโดยประสานงานกับผู้นำหมู่บ้านทั้ง 4 หมู่บ้าน เป็นการรับทราบสภาพความเป็นอยู่ และพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละหมู่บ้านเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาของนักเรียนร่วมกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบที่พึงประสงค์
2. เป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
3. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และนักเรียนในช่วงชั้นอื่นๆ